

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü
Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

TÜRKİYE'DE ANTEPFISTIĞININ ÜRETİM, MALİYET VE TİCARETİNE İLİŞKİN VERİ TABANI OLUŞTURULMASI

Mustafa ÇALIŞKAN
Uz.Kamil SARP KAYA

Uz.Selim ARPACI
Uz.Abdülkadir AKGÜN

YAYIN NO : 30

KASIM / 2007
GAZİANTEP

T.C.
TARIM VE KÖYİŞLERİ BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğü
Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü

**TÜRKİYE'DE ANTEPFISTIĞININ ÜRETİM, MALİYET VE
TİCARETİNE İLİŞKİN VERİ TABANI OLUŞTURULMASI**

Mustafa ÇALIŞKAN
Uz.Kamil SARPKAYA

Uz.Selim ARPACI
Uz.Abdülkadir AKGÜN

YAYIN NO : 30

KASIM / 2007
GAZİANTEP

ÖNSÖZ

Türkiye’de antepfıstığının üretim,maliyet ve ticaretine ilişkin değişik kaynaklara dağılmış veriler periyodik olarak toplanarak bir araya getirilip bilgisayar ortamında düzenlenerek veri tabanı oluşturulmuştur. Veri tabanındaki bilgiler güncelleştirilerek kullanıcıların yararına sunulmaktadır.

İÇİNDEKİLER

SAYFANO

Önsöz	I
İçindekiler.....	II
Tablo ve çizelge listeleri	III
Öz	IV
Abstract.....	V
Giriş	1
Literatür Özeti	2
Materyal –Metod	3
Bulgular ve Tartışma	4
Özet	19
Literatür Listesi	20

Çizelge 1 : Türkiye ve Gaziantep'te Antepfıstığı Ağaç Sayısı ve Üretimi	4
Çizelge 2 : Türkiye'de Bazı İl ve İlçelerin Antepfıstığı Üretimi (2005 yılı)	5
Çizelge 3 : Türkiye'de Antepfıstığı Arz-Talep Denge Tablosu	6
Çizelge 4 : 2005 Yılı Antepfıstığı Fiyatları	7
Çizelge 5 : Türkiye'de Çiftçi Kayıt Sistemine Göre Mevcut Antepfıstığı Alanları	8
Çizelge 6 : Türkiye'nin Kabuklu Antepfıstığı İhracatı Miktar ve Değeri.....	10
Çizelge 7 : Türkiye'nin Kabuksuz Antepfıstığı (İç) İhracatı Miktar ve Değeri	11
Çizelge 8 : Türkiye'nin Ambalajlı Antepfıstığı İhracatı Miktar ve Değeri	12
Çizelge 9 : Dünya Antepfıstığı Üretimi	13
Çizelge 10: Dünya Antepfıstığı İhracatı (1998-2004)	14
Çizelge 11: Dünya Antepfıstığı İthalatı (1998-2004).....	15
Tablo 1 : 2003 Yılı 1 kg Kuru Kırmızı Kabuklu Antepfıstığı Maliyet Tablosu	16
Tablo 2 : 2004 Yılı 1 kg Kuru Kırmızı Kabuklu Antepfıstığı Maliyet Tablosu	17
Tablo 3 : 2005 Yılı 1 kg Kuru Kırmızı Kabuklu Antepfıstığı Maliyet Tablosu	18

ÖZ

Türkiye’de antepfıstığı’nın üretim,maliyet ve ticaretine ilişkin değişik kaynaklara dağılmış veriler periyodik olarak toplanarak bir araya getirilip bilgisayar ortamında düzenlenerek veri tabanı oluşturulmuştur.Veri tabanındaki bilgiler güncelleştirilerek kullanıcıların yararına sunulmaktadır.

Antepfıstığı hem iç piyasada, hem de ihracattaki değeri, Gaziantep’te işlenmesi, sanayisinin burada gelişmesi ve pazarlanması açısından Gaziantep için çok önemlidir. Ülkemiz Antepfıstığı üretimi bakımından İran ve ABD’den sonra üçüncü sırada yer almaktadır. İran ve ABD’de antepfıstığı üretimi son 20 yılda hızlı bir şekilde gelişmiştir. Bunun nedeni İran ve ABD’de yetiştiriciliğin tamamen sulu koşullarda yapılmasıdır. Ülkemizde ise kuru koşullarda ve toprak derinliği az olan alanlarda üretim yapılmaktadır. Kuru koşullarda ortalama 60-80 kg/da ürün alınırken, sulu koşullarda yoğun yetiştiricilikle antepfıstığı (Siirt) 262 kg/da verim verebilmektedir. Ülkemizde antepfıstığı ağaçlarının %88.4’ü Gaziantep, Şanlıurfa, Adıyaman, Kahramanmaraş ve Siirt illerinde bulunmakta ve yıllık üretimimizin yaklaşık %90’ı bu illerden elde edilmektedir.Ayrıca ülkemizde antepfıstığı ticaret ve işleme sanayisinin yaklaşık % 90’ı Gaziantep ilinde yapılmaktadır.

Anahtar kelimeler : Veri Tabanı , İhracat , Maliyet ,Üretim

ABSTRACT

Databases, which is gathered different sources periodically about production, cost and trade of Pistachio in Turkey are composed to computer. They are updated continuously and then put forward the users utility.

Because of significance on both domestic market and export, Pistachio is very important for Gaziantep where the processing industry based. Turkey takes place in third for production of pistachio followed Iran and USA. The production of Iran an USA has grown swiftly for last 20 years because of that the production performs with irrigation wholly. On the contrary, it is produced with dried and insufficient soil deepness conditions in Turkey. While it is taken 60-80 kg per decare under dried conditions, producing with irrigated and density growth conditions gives 262 kg yield (Siirt) per decare. Of 88.4 % pistachio trees exist in Gaziantep, Şanlıurfa, Adıyaman, Kahramanmaraş and Siirt provinces and of 90 % production gained from these provinces. In addition to that 90 % of the processing industry and trades take place in Gaziantep approximately.

Keywords: databases, export, cost, production, pistachio

1.GİRİŞ

Antepfıstığı ilk olarak Etililer tarafından Güney Anadolu'da kültüre alınmış,bu da çok eskilerden beri kültür çeşitlerinin bulunduğu ve meyve değerinin bilindiğini göstermektedir. Antepfıstığı, dünyada kuzey ve güney yarı kürelerinin 30-45 derece paralellerinde ekonomik olarak yetişebilmektedir

Ülkemizde Güney Anadolu bölgesinin önemli bir yeri vardır Uzun yıllar ortalamasına göre ülkemizdeki antepfıstığı üretiminin yaklaşık % 90'nını Güneydoğu Anadolu Bölgesi sağlamakta olup, bölge de ise Gaziantep ili öne çıkmaktadır. Ayrıca ülkemizde antepfıstığının işlenmesi pazarlanması ve satışı büyük oranda Gaziantep'ten yapılmaktadır.

Son yedi yıllık FAO kaynaklarına göre dünya antepfıstığı üretiminde ortalama 242 bin ton/yıl üretimi ile İran birinci sırada yer alırken, bunu 85 bin ton/yıl ile ABD izlemektedir. Türkiye ise ortalama 53 bin ton yıllık üretimi ile üçüncü sırada yer almaktadır. Antepfıstığı İran ve ABD de sulı koşullarda çoğunlukla birinci sınıf tarım arazilerinde üretilirken ülkemizde genel de kuru koşullarda çoğunlukla kıraç arazilerde üretilmektedir.bununla birlikte ülkemizde antepfıstığı yetiştiriciliği önemli gelişme göstermiştir 1970 yılında 18 milyon olan antepfıstığı ağaç sayısı son istatistiklere göre 43 milyonu aşmıştır, ağaç sayısındaki artış ile birlikte GAP bölgede sulanan alanların artması ile sulı koşullara üretime yönelik başlamıştır.

İran ve ABD de iri meyveli çıtlama oranı yüksek yuvarlak daneli ve yüksek verimli çeşitler yetiştirilmektedir.Ülkemizde genelde yetiştirilen uzun daneli antepfıstığı çeşitleri lezzetli ve yeşil içli olmalarına rağmen,gösterişsiz meyve ve periyodisiteye yatkınlıklarıyla olumsuzluk göstermekte ancak son yıllarda yuvarlak daneli gösterişli çeşitlere yönelik başlamıştır.

Geleneksel çeşitlerimizin yeşil içi lezzetinin iyi tanıtımının yapılması,gösterişli albenisi yüksek çeşitlerin üretim desenine girmesi ile dışsatım artacak, üreticinin refah seviyesi yükselecek Antepfıstığı üretiminin milli ekonomiye katkısı artacaktır.

3. MATERYAL VE METOT

Materyal :

Bu alışmada TÜİK.'nın tarım istatistikleri, FAO'nun dünya antepfıştığı istatistikleri, Tarım İl ve İlçe Müdürlüklerinin tarım istatistikleri ve ülkemizin dış ticaret istatistikleri materyal olarak kullanılmıştır.

Metod :

Tarım İl ve İlçe Müdürlüklerinden ve diğer ilgili istatistik kurumlarından antepfıştığının üretim ticaret ve maliyetine ilişkin veriler düzenli aralıklarla toplanarak bilgisayar ortamında depolanıp düzenli veriler haline dönüştürülmüştür. Ayrıca Ticaret Borsasından antepfıştığının yıl içerisindeki fiyat hareketleri gözlenerek bu konudaki gelişmeler kayıt altına alınmıştır. Böylece antepfıştığı konusunda istatistiki bilgilere ihtiyaç duyan kullanıcılar düzenli aralıklarla müdürlüğümüzden bu tip bilgileri toplu olarak temin edebilmişlerdir.

4. BULGULAR VE TARTIŞMA

Çizelge 1 : Türkiye ve Gaziantep'te Antepfıstığı Ağaç Sayısı ve Üretimi

YILLAR	Türkiye			Gaziantep			
	Antepfıstığı Ağaç Sayısı		Üretim (Ton)	Antepfıstığı Ağaç Sayısı		Üretim (Ton)	Üretimdeki Payı (%)
	Toplam Ağaç Sayısı (000)	Meyve Veren (000)		Toplam Ağaç Sayısı (000)	Meyve Veren (000)		
1995	42 760	23 850	36 000	14 028	9 160	6 809	19
1996	44 080	24 480	60 000	14 838	9 347	13 844	23
1997	44 540	25 340	70 000	15 161	9 430	18 400	26
1998	43 550	26 050	35 000	14 448	9 806	11 308	32
1999	42 960	26 380	40 000	14 275	9 688	16 508	41
2000	42 320	25 445	75 000	13 255	9 134	34 127	46
2001	44 000	27 500	35 000	13 021	9 370	9 637	27
2002	44 000	27 500	40 000	13 173	9 471	9 603	24
2003	43 500	28 000	85 000	13 219	9 629	38 226	45
2004	43 700	29 100	30 000	13 201	10 557	4 285	14
2005	43 900	29 500	60 000	13 500	10 650	20 771	35

Kaynak : DİE , Tarım İl Müdürlüğü

Türkiye de Antepfıstığı üretimi son on yılın verileri izlendiğinde 30 000 ton – 85 000 ton arasında değişim göstermiş olup son on yıl ortalamasına göre Türkiye'nin yıllık ortalama antepfıstığı üretiminin 52 000 ton/yıl olduğu görülmektedir. Türkiye antepfıstığı üretimi yıllar itibari ile izlendiğinde üretimin üç yılda bir pik yaparak had safhaya ulaştığı görülmektedir.

Son on yılda ağaç sayısında istenen düzeyde artış olmaması yeni bahçeler kurulmamasından kaynaklanmamakta olup özellikle GAP projesi kapsamında yapılan baraj ve bölgede otoban nedeniyle kamulaştırılan alanlarındaki antepfıstığı ağaç kayıplarından kaynaklanmıştır. Özellikle GAP bölgesinde yeni kapama antepfıstığı bahçelerinin oluşması ve bu kapsamda müdürlüğümüzden yoğun antepfıstığı talebinin olması önümüzdeki yıllarda antepfıstığı ağaç sayısında bariz artış olacağına işaret etmektedir. Özellikle de GAP bölgesinde kurulmakta olan bahçelerin sulu koşullarda kapama antepfıstığı bahçesi oluşu ve yoğun yetiştiricilik eğilimlerinin artması toplam üretimimizin de önümüzdeki yıllarda önemli oranda artacağını müjdelemektedir.

Yıllar itibariyle Gaziantep'in Toplam Türkiye üretiminden aldığı pay % 14 - % 46 arasında değişmekte olup son on yıllık ortalamaya göre Gaziantep toplam ülke üretiminin % 31'ni karşılamaktadır.

Çizelge 2. Türkiye’de Bazı İl ve İlçelerin Antepfıstığı Üretimi (2005 yılı)

İli	Üretim Miktarı (ton)	İlçesi	Üretim Miktarı (ton)
Gaziantep	20.777	Nizip	9.082
Şanlıurfa	18.994	Birecik	6.300
Adıyaman	2.900	Besni	2.064
K.Maraş	5.260	Pazarcık	3 112
Siirt	3.530		
Türkiye Toplamı	60 000		

2005 yılı rakamlarına göre; Türkiye toplam üretiminde illerin payına baktığımız da üretimden aldıkları pay göre; Gaziantep, Şanlıurfa, Kahramanmaraş, Siirt ve Adıyaman illeri ilk sıraları almakta olup, Türkiye toplam üretiminin % 85'ni bu iller karşılamaktadır. Üretimde öne çıkan ilçeler ise Nizip, Birecik, Pazarcık, Besni olarak ilk sıraları almaktadır.

Çizelge 3.Türkiye’de Antepfıstığı Arz-Talep Denge Tablosu (Teae)

	2002/2003	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
	Durum	Durum	Durum	Tahmin	Öngörü
Meyve Veren A. Sayısı	26.000	26.200	26.300	27.000	27.500
M. Vermeyen A. Sayısı	17.000	15.800	16.400	16.000	16.000
Toplam Ağaç Sayısı	43.000	42.000	42.700	43.000	43.500
Üretim Alanı (ha)	215.000	210.000	213.500	215.000	217.500
Verim Alınan Alan (ha)	130.000	131.000	131.500	135.000	137.500
Verim (kg/ha)	346	840	228	393	836
ARZ					
Başlangıç Sto (USDA)	9.500	3.000	39.000	15.000	13.000
Üretim	45.000	110.000	30.000	53.100	115.000
İthalat	0	0	0	0	0
Toplam Arz	54.500	113.000	69.000	68.100	128.000
KULLANIM					
Tüketim	45.000	70.000	48.000	53.000	69.500
İhracat	6.500	4.000	6.000	2.100	10.000
Bitiş Stokları (USDA)	3.000	39.000	15.000	13.000	48.500
Toplam Kullanım	54.500	113.000	69.000	68.100	128.000
Kaynak: DİE verilerinden yararlanılarak TEAE tarafından hesaplanmıştır.					

Türkiye'nin son on yıllık ortalamaya göre 52.000 ton/yıl olan ortalama antepfıstığı üretiminin, son 5 yıllık verilere baktığımızda bu ortalamanın; 70.000 ton/yıl çıktığı gözlenmektedir. Ülke iç tüketiminin 57 ton/yıl, ihracatının ise: 5.720 ton /yıl olduğu yıllar itibarı ile üretim miktarı ve ihracatda bir artış olduğu gözlenmektedir

Çizelge 4. 2005 Yılı Antepfıstığı Fiyatları

Aylar	Kuru Kırmızı Kabuklu		Kavrulmuş		İç Antepfıstığı	
	Düşük	Yüksek	Düşük	Yüksek	Düşük	Yüksek
Ocak	5.000	6.500	6.800	10.500	16.000	38.000
Şubat	5.000	6.200	6.750	11.000	18.100	31.250
Mart	4.800	6.500	6.600	11.250	21.000	42.000
Nisan	4.800	6.600	6.000	10.500	19.000	34.000
Mayıs	4.000	5.000	6.200	10.000	14.500	34.000
Haziran	4.400	6.500	6.000	11.000	13.000	32.000
Temmuz	4.300	6.400	5.500	11.500	14.000	34.000
Ağustos	4.250	6.400	5.500	11.000	14.000	32.000
Eylül	4.500	6.200	6.000	10.800	12.000	29.000
Ekim	4.400	6.300	7.000	11.200	11.000	30.000
Kasım	5.000	6.700	7.000	10.500	14.000	28.000
Aralık	5.000	6.900	7.500	13.000	15.000	32.000

Kaynak : Gaziantep Ticaret Borsası

2005 yılında Kuru kırmızı kabuklu antepfıstığı kg fiyatı yıl içerisinde 4.25 YTL ile 6.90 YTL arası değişim göstermiş olup, en düşük fiyat ağustos en yüksek fiyat ise aralık ayında oluşmuştur. Kavrulmuş antepfıstığı fiyatı ise 5.50 – 11.50 YTL arası değişim göstermiştir. İç antepfıstığı ise 16.00 - 42.00 YTL. Arasında değişim göstermiştir.

Çizelge 5. Türkiye’de Çiftçi Kayıt Sistemine Göre Mevcut Antepfıstığı Alanları

S.No	İl Adı	%	Alanı (da)
1	Gaziantep	62.41	665.500
2	Şanlıurfa	14.29	152.361
3	Adıyaman	12.86	137.100
4	Kahramanmaraş	5.40	57.564
5	Siirt	1.89	20.187
6	Kilis	0.93	9.939
7	Manisa	0.48	5.105
8	Çanakkale	0.47	4.966
9	Mersin	0.36	3.847
10	İzmir	0.27	2.835
11	Aydın	0.20	2.104
12	Muğla	0.18	1.936
13	Batman	0.08	897
14	Denizli	0.07	786
15	Mardin	0.03	279
16	Tunceli	0.01	139
17	Malatya	0.01	110
18	Giresun	0.01	104
19	Balıkesir	0.01	89
20	Karaman	0.01	85
21	Antalya	0.01	82
22	Uşak	0.01	70
23	Elazığ	0.01	44

24	Bitlis	0.00	37
25	Afyon	0.00	31
26	Kütahya	0.00	28
27	Diyarbakır	0.00	26
28	Kayseri	0.00	21
29	Kocaeli	0.00	21
30	Sakarya	0.00	20
31	Eskişehir	0.00	19

Kaynak : T.K.B.- TÜGEM

Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Tarımsal Üretimi Geliştirme Genel Müdürlüğünün Türkiye de çiftçi kayıt sistemi verilerine göre ülke genelindeki mevcut antepfıstığı alanlarının % 65.41'i Gaziantep ili sınırları içinde bulunmaktadır. Bu durum Gaziantep ilinin Türkiye antepfıstığı üretimin de ne kadar önemli olduğunu ve olacağını göstermektedir.

Çizelge 6. Türkiye'nin Kabuklu Antepfıstığı İhracatı Miktar ve Değeri

Dönem	Miktar (Ton)	Değer (000 \$)
1990-1991	251	1.028
1991-1992	815	2.835
1992-1993	184	594
1993-1994	188	581
1994-1995	361	1.156
1995-1996	445	2.097
1996-1997	2.550	9.773
1997-1998	1.430	5.012
1998-1999	392	1.464
1999-2000	121	541
2000-2001	348	954
2001-2002	1.699	4.410
2002-2003	194	880
2003-2004	594	2.181

Kaynak : TÜİK verilerinden yararlanarak A.A.E tarafından hazırlanmıştır.

Türkiye'nin Kabuklu Antepfıstığı İhracatı 194 ton-2.5550 ton arasında değişim göstermektedir.Bu da olması gereken rakamın altındadır. İhracaatın artması için albenisi yüksek dış pazarlarda rağbet gören çeşitlerin üretiminin artması yönünde çalışmalar ve ihracaat şansı yüksek siirt çeşidi gibi çeşitlerin yetiştiriciliğinin yaygınlaştırılması yönünde enstitümüzde çalışmalar sürmektedir.

Çizelge 7. Türkiye'nin Kabuksuz Antepfıstığı (İç) İhracatı Miktar ve Değeri

Dönem	Miktar (Ton)	Değer (000 \$)
1990-1991	178	2.315
1991-1992	392	3.405
1992-1993	389	2.701
1993-1994	338	1.598
1994-1995	1.324	5.956
1995-1996	510	2.228
1996-1997	728	4.246
1997-1998	698	3.634
1998-1999	169	1.349
1999-2000	86	757
2000-2001	2.332	9.422
2001-2002	2.397	9.830
2002-2003	327	3.044
2003-2004	856	5.857

Kaynak : TÜİK verilerinden yararlanarak A.A.E tarafından hazırlanmıştır.

Dönemler itibarıyla ülkemizin iç antepfıstığı dışsatımına baktığımızda 86 ton-2397 ton arası değişim göstermiştir

Çizelge 8. Türkiye'nin Ambalajlı Antepfıstığı İhracatı Miktar ve Değeri

Dönem	Miktar (Ton)	Değer (000 \$)
1990-1991	673	2.706
1991-1992	811	2.931
1992-1993	892	2.800
1993-1994	1.363	4.037
1994-1995	1.704	4.789
1995-1996	386	1.310
1996-1997	95	357
1997-1998	842	3.825
1998-1999	1.386	6.075
1999-2000	856	4.476
2000-2001	1.965	6.859
2001-2002	2.349	7.356
2002-2003	1.148	5.971
2003-2004	2.005	8.596

Kaynak : TÜİK verilerinden yararlanarak A.A.E tarafından hazırlanmıştır.

Türkiye'nin Yıllık Toplam Antepfıstığı İhracaatı

2002/2003	2003/04	2004/05	2005/06	2006/07
Durum	Durum	Durum	Tahmin	Öngörü
6.500	4.000	6.000	2.100	10.000

Dönemler itibarıyla Türkiye'nin antepfıstığı dış satımına baktığımızda; 2.100 ton – 10.000 ton arasında değişim gösterdiği görülmektedir. Türkiye antepfıstığı ihracatının arzulanan seviyeye gelebilmesi için tanıtım çalışmalarına ağırlık vererek özellikle yeşil iç lezzet vurgulanmalı ve albenisi yüksek Siirt gibi çeşitlerin üretimi teşvik edilmelidir..

Çizelge 9. Dünya Antepfıstığı Üretimi (1997-2003) Yılları (Ton)

Ülkeler	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	Ortalama
İRAN	111.916	313.957	290.017	303.957	112.432	249.000	310.000	241.611
ABD	81.650	85.280	55.790	110.220	73.030	137.440	52.620	85.183
TÜRK.	70.000	35.000	40.000	75.000	30.000	35.000	85.000	52.857
SURİYE	29.428	35.684	30.133	39.923	37.436	52.840	50.000	39.343
YUN.	9.137	8.072	6.000	6.500	7.500	8.500	8.500	7.744
İTALYA	5.000	512	2.649	2.768	1.762	1.877	2.500	2.438
Dünya Toplam Üretimi (ort)								462.000

Çizelge 10. Dünya Antepfıstığı İhracatı (1998-2004)

Ülke	Miktar (Ton)	% Pay
İran	92.130	51.120
Almanya	32.150	17.840
ABD	27,840	15.440
Çin Honkong	14,480	8.040
Suriye	4.210	2.345
Belçika Lüksemburg	4.120	2.300
Çin	3.100	1.730
İngiltere	2,100	1.170
Türkiye	1,750	0.010
İtalya	820	0.005
Dünya	180.600	100

Kaynak:FAO istatistiklerinden yararlanılarak A.A.E tarafından hazırlanmıştır.

Dünya ülkelerinin antepfıstığı ihracatına baktığımızda uzun yıllar ortalamasına göre toplamda 180.600 tonluk ihracat söz konusu olup ,toplam ihracattın % 51'ini İran dünya ülkelerine satmakta İran üretimde olduğu gibi ihracatta da ilk sırada yer almaktadır.Dünya antepfıstığı İhracatında İranı Almanya %17.8 ile izlemekte,üçüncü sırada ise ABD'ni görmekteyiz.Türkiye ise Dünya üretiminde üçüncü sırada olmasına rağmen ihracatta istenen seviyeye gelmemiş olup,uzun yıllar ortalamasına göre Toplam İhracat içinde % 1 pay almaktadır.

Çizelge 11.Dünya Antepfıstığı İthalatı (1998-2004)

Ülke	Miktar (Ton)	% Pay
Almanya	43,740	33.100
Çin Honkong	18,410	13.700
Çin	15,110	12.130
İtalya	10,000	7.550
Fransa	10,150	7.550
İspanya	10,050	7.500
Lübnan	7.150	5.290
Meksika	7,150	5.290
Rusya Fedarasyonu	5,750	4.240
İngiltere	4,700	3.440
Türkiye	290	0.210
Dünya	132.500	100.000

Kaynak : FAO istatistiklerinden yararlanılarak A.A.E tarafından hazırlanmıştır.

Dünya ülkelerinin antepfıstığı ithalatına baktığımızda Almanya'nın ilk sırayı aldığını görmekteyiz. Bunu Çin Honkong ve Çin'in izlediğini görmekteyiz. Almanya'nın ithalatta öne çıkması Avrupa birliğine girme sürecinde olan ülkemiz açısından gelecekte Türkiye'ye önemli bir pazar olması söz konusu olup, ülkemiz açısından olumlu bir gelişmedir.

Tablo 1 : 2003 Yılı 1 kğ Kuru Kırmızı Kabuklu Antepfıstığı Maliyet Tablosu

Sıra No	Üretim Unsurları	Tutarı (YTL/da)	Maliyet Hesabı
1	Sürüm (4 kere)	24.00	Dekara Üretim Masrafı: <u>257.92</u>
2	Gübre Bedeli ve Gübreleme İşçiliği	20.00	
3	Budama İşçiliği	20.00	
4	Zirai Müc(İlaç Bedeli ve İlaçlama İşçiliği)	55.00	
5	Belleme ve Çapalama	25.00	Dekara Kuru Kırmızı Kabuklu verim 80 Kğ.kabul edilirse
6	Hasat ve Sergi Yeri İşçiliği	35.00	
7	Ambara Nakil	2.50	
8	Pazara Nakil	2.50	
9	Koruma (Bekçilik)	12.00	1Kğ.Kuru Kırmızı Kabuklu Antepfıstığı Maliyeti = 3.22 YTL
10	Diğer Masraflar	3.00	
11	Masraflar Toplamı	199.00	
12	Masraflar Toplamının Normal Faizi (%5)	9.95	
13	Genel İdare Giderleri (Mas.Top.% 3'ü)	5.97	
14	Çıplak Arazi Kıy. %5'ten Normal Faizi	25.00	
15	Tesis Masrafları Amortisman Payı	18.00	
16	Üretim masrafları Genel Toplamı	257.92	

2003 yılı için 1 kğ Kuru kırmızı Kabuklu Antepfıstığı Maliyeti : 3.22 YTL olarak hesaplanmıştır.

Tablo 2 : 2004 Yılı 1 kğ Kuru Kırmızı Kabuklu Antepfıstığı Maliyet Tablosu

Sıra No	Üretim Unsurları	Tutarı (YTL/da)	Maliyet Hesabı
1	Sürüm (4 kere)	35.00	Dekara Üretim Masrafı: <u>277.20</u>
2	Gübre Bedeli ve Gübreleme İşçiliği	30.00	
3	Budama İşçiliği	24.00	
4	Zirai Müc(İlaç Bedeli ve İlaçlama İşçiliği)	45.00	
5	Belleme ve Çapalama	25.00	Dekara Kuru Kırmızı Kabuklu verim 80 Kğ.kabul edilirse
6	Hasat ve Sergi Yeri İşçiliği	35.00	
7	Ambara Nakil	4.00	
8	Pazara Nakil	4.00	
9	Koruma (Bekçilik)	10.00	1Kğ.Kuru Kırmızı Kabuklu Antepfıstığı Maliyeti = 3.46 YTL
10	Diğer Masraflar	3.00	
11	Masraflar Toplamı	215.00	
12	Masraflar Toplamının Normal Faizi (%5)	10.75	
13	Genel İdare Giderleri (Mas.Top.% 3'ü)	6.45	
14	Çıplak Arazi Kıy. %5'ten Normal Faizi	25.00	
15	Tesis Masrafları Amortisman Payı	20.00	
16	Üretim masrafları Genel Toplamı	277.20	

2004 yılı için 1 kğ Kuru kırmızı Kabuklu Antepfıstığı Maliyeti : 3.46 YTL olarak hesaplanmıştır.

Tablo 3 : 2005 Yılı 1 kğ Kuru Kırmızı Kabuklu Antepfıstığı Maliyet Tablosu

Sıra No	Üretim Unsurları	Tutarı (YTL/da)	Maliyet Hesabı
1	Sürüm (4 kere)	28.00	Dekara Üretim Masrafı: <u>294.66</u>
2	Gübre Bedeli ve Gübreleme İşçiliği	23.00	
3	Budama İşçiliği	22.00	
4	Zirai Müc(İlaç Bedeli ve İlaçlama İşçiliği)	58.00	
5	Belleme ve Çapalama	30.00	
6	Hasat ve Sergi Yeri İşçiliği	40.00	Dekara Kuru Kırmızı Kabuklu verim 80 Kğ.kabul edilirse
7	Ambara Nakil	4.00	
8	Pazara Nakil	4.00	
9	Koruma (Bekçilik)	14.00	
10	Diğer Masraflar	4.00	
11	Masraflar Toplamı	227.00	1Kğ.Kuru Kırmızı Kabuklu Antepfıstığı Maliyeti = 3.68 YTL
12	Masraflar Toplamının Normal Faizi (%5)	11.35	
13	Genel İdare Giderleri (Mas.Top.% 3'ü)	6.81	
14	Çıplak Arazi Kıy. %5'ten Normal Faizi	27.50	
15	Tesis Masrafları Amortisman Payı	22.00	
16	Üretim masrafları Genel Toplamı	294.66	

2005 yılı için 1 kğ Kuru kırmızı Kabuklu Antepfıstığı Maliyeti : 3.68 YTL olarak hesaplanmıştır.

5.ÖZET

Türkiye de antepfıstığı ağaçlarının %88.4'ü Gaziantep, Şanlıurfa, Adıyaman, Kahramanmaraş ve Siirt illerinde bulunmaktadır. Uzun yıllar ortalamasına göre ülke yıllık üretiminin %90'ı bu illerden elde edilmektedir.

Bu iller içerisinde ise Gaziantep uzun yıllar ortalamasına göre Türkiye üretiminin % 30'u karşılayarak öne çıkmaktadır. Ülkemizde antepfıstığı işleme sanayi ve ticaretinde de Gaziantep merkez il konumundadır.

Türkiye'de 2005 yılı fiyatlarıyla dekara antepfıstığı maliyeti 294,66 YTL olup, 1 kg kuru kırmızı kabuklu antepfıstığı maliyeti 3,68 YTL olarak hesaplanmıştır. Serbest piyasada 1 kg antepfıstığı 4,25-6,90 YTL fiyatla satılmıştır.

Ülkemiz dünya antepfıstığı üretiminde; ortalama 53.000 Ton/yıl yıllık üretimi ile İran, ABD den sonra 3. sırada yer almakta İran ve ABD de antepfıstığı üretimi son 20 yılda hızlı bir şekilde gelişmiştir. İran ve ABD de yetiştiriciliğin tamamen sulu koşullarda yapılmasıdır. Ülkemizde ise genelde kuru koşullarda ve toprak derinliği az olan alanlarda antepfıstığı üretimi yapılmaktadır. Kuru koşullarda ortalama 60-80 kg/da ürün alınırken sulu koşullarda yoğun yetiştiricilikte antepfıstığı (Siirt) 262 kg/da ürün alınabilmektedir

Önümüzdeki yıllarda Ülkemizde sulu koşullarda yoğun yetiştiriciliğin yaygınlaşması üretimin taban araziye yayılması durumunda üretimimizin 2-3' e katlanarak artacaktır ve dünya üretiminde potansiyel olarak hak ettiği yeri alacaktır.

Özellikle Siirt gibi albenisi yüksek dış piyasada tutulan çeşitlerin öne çıkması ve üretim artışı ihracatın da artmasını sağlayacaktır.ÖzellikleAvrupa birliğine girme aşamasındaki ülkenizin, Avrupa ülkeleri içinde antepfıstığı potansiyeli yönünden rakipsiz oluşu üretim artışı ile birleştiğinde önümüzdeki yıllarda bu pazardan önemli pay almasını sağlayacaktır.

6.LİTERATÜR LİSTESİ:

1.ÖZSABUNCU, İ.H., (1992) Gaziantep (Oğuzeli Ovası) Tarım İşletmelerin Ekonomik Analizleri ve Bu İşletmelerde Üretim Pazarlaması Uygulaması, Gaziantep Üniversitesi Basımevi GAZİANTEP

2. TEKİN, H., ARPACI,S., ATLI, S.H., AÇAR, İ., KARADAĞ, S., YÜKÇEKEN, Y., YAMAN, A., 2001. Antepfıstığı Yetiştiriciliği Yayın No: 13 Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü GAZİANTEP

3. ÇAKMUR, Ç., 1985 Üretimin Yoğun Olduğu Bazı Yörelerde Antepfıstığı Üretim, Değerlendirilmesi, Maliyeti ile Pazarlama Sorunları Üzerine Bir Araştırma. Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü GAZİANTEP

4. ERKUŞ, A., BÜLBÜL, M., KIRAL, T., AÇIL, F., DEMİRCİ, R., 1995 Tarım Ekonomisi Eğitim Araştırma ve Geliştirme Vakfı Yayınları No: 5 ANKARA

5. TEKİN, H., (1993) Başbakanlık D.P.T. Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı Antepfıstığı Özel İhtisas Komisyonu Raporu (Basılmamış) GAZİANTEP

7. YÜRÜTÜCÜLERİN ÖZGEÇMİŞİ

Mustafa ÇALIŞKAN:

1963 yılında Gaziantep ili Oğuzeli ilçesinde doğdu ilk,orta ve lise eğitimini Gaziantep merkezinde tamamladı.1985 yılında Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Tarım Ekonomisi Bölümünden mezun oldu.1987 yılında askerlik hizmetini tamamladı,1987 yılında Tarım Bakanlığının açmış olduğu sınavı kazanarak;1988 yılında Hakkari Tarım İl Müdürlüğünde Ziraat Mühendisi olarak göreve başladı.1995 yılına kadar adı geçen il müdürlüğünün çeşitli kademelerinde görev yaptı 1995 yılında Gaziantep Tarım İl Müdürlüğüne Ziraat Mühendisi olarak atandı 1996 yılında Tarımsal Araştırmalar Genel Müdürlüğünün açmış olduğu sınavı kazanarak Antepfistığı Araştırma Enstitüsüne atandı. Enstitüde Ekonomi ve İstatistik Şube Şefi olarak görev yapmaktadır.

Uz. Selim ARPACI:

1963 yılında, Ankara- Kalecik - Gököy'de doğdu. İlkokulu Gököy'de Orta ve Lise öğrenimini Ankara'da tamamladı. Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümünden 1986 yılında mezun oldu. Memuriyete Tarım ve Köyişleri Bakanlığı Muş, Malazgirt İlçe Tarım Müdürlüğünde 1987 yılında başladı, 1988 yılında Antepfistığı Araştırma Enstitüsüne atandı. Antepfistığı Araştırma Enstitüsünde Yetiştirme Tekniği Şube Şefi ve Müdür Yardımcısı olarak görev yaptı. "Verim Çağındaki Antepfistıklarında Budama Tekniğinin Geliştirilmesi", "Antepfistığında Çeşitlere Göre Dikim Aralıklarının Belirlenmesi", "Antepfistığı Yabancı Türlerinde yayılım alanları ve In-situ çalışması", "Antepfistığında Sulu Koşullarda Uygun Anaç ve Dikim aralıklarının Belirlenmesi", "Antepfistığı Erkek (tozlayıcı) Tiplerde Seleksiyon Projesi" ve "Antepfistığı Dişi Tiplerde Seleksiyon" projeleri çalışmalarında bulundu. Harran Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümünde 1995-1998 yıllarında "Antepfistığında Farklı Zamanlarda Dikilen Değişik Türlerin Arazide Tutma Başarılarının Belirlenmesi" konusunda Yüksek Lisansını tamamladı. Araştırmacı, Antepfistığı konusunda ağırlıklı olarak aşılama, fidan üretimi, seleksiyon, budama ve bahçe tesisi konularında araştırma çalışmaları yürüttü. "Sulu Koşullarda Antepfistığı İçin Uygun Anaç ve Dikim Aralıklarının Belirlenmesi" ve AB tarafından finanse edilen "GAP Bölgesinde Antepfistığı Üretiminde Verim ve Kalitenin Artırılması" konulu iki araştırma projesini lider olarak yürütmektedir. Araştırmacı, halen

Antepfıstığı Araştırma Enstitüsünde Müdür olarak görev yapmaktadır. Yabancı dili İngilizce olup, evli ve 3 çocuk babasıdır. Bugüne kadar çalışma konularıyla ilgili olarak Ulusal ve Uluslar arası 23 adet yayın ve makalesi bulunmaktadır.

Uz. Kamil SARP KAYA :

Araştırmacı 1974 yılında Ceyhan'da doğdu. İlk ve Orta eğitimini Tarsus'ta, Liseyi ise İstanbul Halkalı Ziraat Meslek Lisesinde tamamladı ve 1992 yılında Tarım ve Köyişleri Bakanlığı'nda "Ziraat Teknisyeni" olarak göreve başladı. Diyarbakır-Lice ve İçel-Tarsus Tarım İlçe Müdürlüklerinde bu unvan ile çalıştı. 1996 yılında girdiği Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bitki Koruma Bölümü'nden 2000 yılında hem "Bitki Koruma Bölüm Birincisi", hem de "Ziraat Fakültesi Birincisi" dereceleriyle mezun oldu. Üniversitede Doku Kültürü Teknikleri, Genetik Transformasyon, Moleküler Genetik ve Fungus Genetiği konularında eğitim aldı ve "Tütünde Agrobacterium aracılığıyla Bt geninin transformasyonu" konulu bitirme tezini tamamladı. 2001 yılında şimdiki görev yaptığı Antepfıstığı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğüne tayin oldu. Halen Enstitüde Hastalık ve Zararlılar Şubesinde "Bitki Hastalıkları" konusunda çalışmalarına devam etmektedir. Araştırmacının Enstitüde lideri olduğu "Antepfıstığı Ağaçlarında Meydana Gelen Geriye Doğru Kuruma Nedenlerinin Saptanması" adlı projesi bulunmaktadır. Aynı zamanda Gaziantep Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü Moleküler Biyoloji Ana Bilim Dalında "Gaziantep ve Çevresinde Yetiştirilen Bağlarda Görülen Virüs Hastalıklarının Saptanması" konusunda Yüksek Lisansını tamamlamıştır. Halen Çukurova Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Bitki Koruma Bölümü Mikoloji Anabilim dalında doktora eğitimine devam etmektedir. Araştırmacı evli olup, İngilizce bilmektedir.

Uz. Abdülkadir AKGÜN:

1965 Gaziantep'in Oğuzeli ilçesinde doğdu. İlk ve orta öğrenimini aynı ilçede tamamladı. 1985 yılında başladığı Çukurova Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümünü, 1989 yılında bitirdi. Yüksek lisans eğitimini, Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Ziraat Fakültesi Bahçe Bitkileri Bölümünde 2003 yılında tamamladı. Metropol Merkez Şehitkamil İlçe Belediyesindeki Park ve Bahçeler Müdürlüğü görevinden 1996 yılı Kasım ayında ayrılarak Antepfistığı Araştırma Enstitüsü Müdürlüğünde araştırmacı mühendis olarak başladı. "GAP Bölgesinde Yetiştirilen Mahalli Standart Üzüm Çeşitlerinin ve Islah Edilmiş Yeni Çeşitlerin Yoğun Yetiştiricilikteki Performanslarının Belirlenmesi", "Bazı Mikoriza Türlerinin Farklı Antepfistığı Anaçlarının Kök ve Gövde Gelişimi Üzerine Etkileri (Tez Projesi)", "Bazı İncir çeşitlerinin Gaziantep Yöresine Adaptasyonu", "Bazı Trabzonhurması Çeşitlerinin Gaziantep Yöresine Adaptasyonu" projelerini lider olarak sonuçlandırdı. Halen "Organik Üzüm Yetiştiriciliği" projesini lider olarak yürütmektedir. AB Kırsal Kalkınma fonundan desteklenen "GAP Bölgesinde Modern Bağcılığın Geliştirilmesi" projesinde proje yürütücüsü olarak görev yapmaktadır. Bakanlığımızın değişik zamanlarda düzenlemiş olduğu, bilgisayar, istatistik ve yabancı dil kurslarına katıldı. Yabancı dili İngilizce olup, evli ve 3 çocuk babasıdır

